

Số 1905/SNN-NTM

V/v thống nhất nội dung chất vấn,
trả lời chất vấn và giải trình tại kỳ họp
thứ 15, Hội đồng nhân dân tỉnh

Kính gửi: Thường trực Hội đồng nhân dân tỉnh.

Thực hiện Công văn số 220/HĐND ngày 02/7/2024 của Hội đồng nhân dân tỉnh về việc thống nhất nội dung chất vấn, trả lời chất vấn và giải trình tại kỳ họp thứ 15, Hội đồng nhân dân tỉnh.

I. Nội dung chất vấn:

“Giải ngân Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới những tháng đầu năm đạt thấp, trong khi các chỉ tiêu về xây dựng nông thôn mới năm 2024 và cả nhiệm kỳ rất lớn. Đề nghị cho biết nguyên nhân, trách nhiệm và giải pháp của Sở về vấn đề này để đảm bảo thực hiện chỉ tiêu về xây dựng nông thôn mới năm 2024 và cả nhiệm kỳ”

II. Trả lời chất vấn:

Trước hết với nhiệm vụ là Giám đốc Sở Nông nghiệp & PTNT, Chánh Văn phòng nông thôn mới: tôi xin cảm ơn đối với Hội đồng nhân dân, các tổ đại biểu, các đại biểu đã quan tâm đến chương trình NTM. Sự quan tâm đó thể hiện chương trình NTM đang tiếp tục nhận được sự quan tâm của cả hệ thống chính trị và người dân ở khu vực nông thôn. Tôi xin Báo cáo, giải trình và thông tin đến đại biểu cụ thể như sau:

1. Chỉ tiêu xây dựng NTM cả nhiệm kỳ và năm 2024

a) Chỉ tiêu NTM 2021-2025 (đến hết năm 2025¹): 100% số xã đạt chuẩn nông thôn mới (tương đương 86/86 xã), có thêm 02 huyện được công nhận huyện nông thôn mới. Số liệu trên cho thấy: các chỉ tiêu chương trình NTM của nhiệm kỳ là rất lớn. Và ngay từ đầu giai đoạn, Sở Nông nghiệp & PTNT, Văn phòng điều phối NTM tỉnh đã tham mưu UBND tỉnh ban hành Kế hoạch giai đoạn thực hiện mục tiêu này (Kế hoạch số 174/KH-UBND ngày 02/06/2022 của UBND tỉnh). Hiệu quả và đánh giá tiến độ đạt được đến nay:

- Tác động và hiệu quả của chương trình NTM: Chương trình MTQG xây dựng NTM đã có sức ảnh hưởng rất lớn và tác động tích cực đến đời sống vật chất, tinh thần của người dân nông thôn, đẩy mạnh sự phát triển kinh tế, văn hóa - xã

¹ Chỉ tiêu nhiệm kỳ theo Nghị quyết tinh đảng bộ và Nghị quyết HĐND tỉnh 02 huyện phấn đấu đạt chuẩn là Lộc Ninh, Phú Riềng (chưa tính H. Đồng Phú đạt chuẩn, TX Chơn Thành hoàn thành: là chỉ tiêu của GĐ trước)

hội, quốc phòng - an ninh khu vực nông thôn, giúp rút ngắn khoảng cách giữa nông thôn và thành thị. Chủ trương xây dựng nông thôn mới đã được các cấp ủy, chính quyền và cả hệ thống chính trị - xã hội tích cực, chủ động, sáng tạo trong triển khai thực hiện, liên tục tuyên truyền, vận động đóng góp ngày công (có huyện đã huy động hiến đất của người dân cho xây dựng NTM lên đến 90ha). Vấn đề ưu tiên nguồn lực được thể hiện rất rõ nét: UBND các huyện, thị xã, thành phố đều dành nguồn lực chủ đạo cho xã về đích xây dựng nông thôn mới, đây là yếu tố thuận lợi cho tiến độ hoàn thành nhiệm vụ xây dựng nông thôn mới. Cơ chế đặc thù được phát huy tối đa và triệt để. Đến nay, toàn tỉnh đã làm được 4.125,67 km đườn BTXM. Trường học, nhà văn hóa... được hiện đại hóa, kiên cố hóa. Chương trình đã huy động được sự tham gia tích cực của người dân; sự vào cuộc quyết liệt, đồng bộ của cả hệ thống chính trị chung tay xây dựng nông thôn mới và đạt được kết quả thiết thực, có ý nghĩa chính trị, xã hội, nhân văn sâu sắc. Kết quả này góp phần làm thay đổi rõ rệt diện mạo vùng nông thôn, đời sống người dân được cải thiện, nâng cao; tỷ lệ hộ nghèo giảm...

- Đánh giá:

+ Xã nông thôn mới: Lũy kế đến 6/2024, toàn tỉnh có 73/86 xã được công nhận đạt chuẩn nông thôn mới, đạt 84,8% kế hoạch; bình quân toàn tỉnh mỗi xã đạt 18,46 tiêu chí; (Hiện nay VPĐP tỉnh đang đôn đốc các huyện bồi sung hồ sơ, tiến độ thực hiện để các sở ngành thẩm định tiến tới họp, xét công nhận: nếu 07 xã đều đạt và có quyết định đạt chuẩn nông thôn mới lên 80 xã đạt 93% kế hoạch).

+ Xã nông thôn mới nâng cao: Lũy kế đến tháng 6/2024, toàn tỉnh có 21 xã đã có quyết định đạt chuẩn nông thôn mới nâng cao; so với nhiệm vụ Trung ương giao là 40% tương đương khoảng 35 xã; đạt 60% kế hoạch (hiện nay VPĐP tỉnh đang đôn đốc các huyện bồi sung hồ sơ, tiến độ thực hiện để các sở ngành thẩm định tiến tới họp, xét công nhận: nếu 06 xã đều đạt và có quyết định đạt chuẩn nông thôn mới lên 27 xã đạt 77% kế hoạch. Đã có 02 xã là Đồng Tiên và Minh Lập đã hoàn thành công tác thẩm định và đạt 100% chỉ tiêu, yêu cầu và đã đăng ký họp hội đồng thẩm định tỉnh).

+ Xã nông thôn mới kiểu mẫu: Tỉnh chưa có xã nào có quyết định đạt chuẩn nông thôn mới kiểu mẫu. Theo kế hoạch Trung ương giao (giai đoạn 2021-2025 có 8,9% số xã đạt chuẩn nông thôn mới kiểu mẫu tương đương khoảng 8 xã).

+ Kết quả thực hiện xây dựng nông thôn mới cấp huyện: Có 3/11 huyện, thị xã, thành phố được Thủ tướng Chính phủ công nhận thành phố, thị xã hoàn thành nhiệm vụ xây dựng nông thôn mới (thị xã Phước Long, thị xã Bình Long và thành phố Đồng Xoài); Thị xã Chơn Thành và huyện Đồng Phú đang hoàn thiện hồ sơ trình Trung ương thẩm định công nhận (so với kế hoạch giai đoạn 2021-2025 là 7 đơn vị, đạt 57,1%). Huyện Lộc Ninh đang nỗ lực hoàn thiện các tiêu chí huyện nông thôn mới đồng thời hoàn thiện hồ sơ huyện nông thôn mới trình các sở, ban, ngành tỉnh thẩm tra huyện về đích nông thôn mới năm 2024. Huyện Phú Riềng

cũng đang nỗ lực hoàn thiện các tiêu chí huyện nông thôn mới, từng bước hoàn thiện hồ sơ huyện nông thôn mới.

b) Chỉ tiêu xây dựng NTM năm 2024: Phấn đấu 05 xã đạt chuẩn nông thôn mới cuối năm 2024. Lũy kế 85/86 xã đạt chuẩn nông thôn mới (đạt 98,3% số xã trong toàn tỉnh). Phấn đấu 6 xã đạt chuẩn nông thôn mới nâng cao. Lũy kế 33 xã đạt chuẩn nông thôn mới nâng cao; Năm đầu tiên phấn đấu 2 xã đạt chuẩn nông thôn mới kiểu mẫu. Huyện Đồng Phú, Thị xã Chơn Thành, Huyện Lộc Ninh được công nhận. Để đạt mục tiêu này, Sở Nông nghiệp & PTNT/Văn phòng điều phối NTM đã tham mưu UBND tỉnh ban hành kế hoạch năm 2024 chương trình NTM (kế hoạch số 51/KH-UBND ngày 05/02/2024).

- Tiến độ thực hiện: Với sự vào cuộc của cả HTCT, với chủ trương, chính sách, cơ chế sáng tạo - linh hoạt - đổi mới- tích cực - đồng bộ và quyết liệt của tỉnh; sự tập trung nhiều nguồn lực hỗ trợ để đẩy nhanh công tác xây dựng nông thôn mới đến nay 13 xã phấn đấu về đích nông thôn mới năm 2024 đang tăng cường củng cố và giữ vững các tiêu chí đã đạt đồng thời tiếp tục triển khai đầu tư xây dựng hạ tầng để bảo đảm đạt các tiêu chí còn lại theo Bộ tiêu chí giai đoạn 2021-2025 tỉnh Bình Phước. Ngày 19/02/2024 UBND tỉnh đã tổ chức thành công hội nghị tổng kết Chương trình MTQG xây dựng nông thôn mới năm 2023, triển khai nhiệm vụ năm 2024. Trong đó trọng tâm là chỉ đạo các đơn vị, địa phương thực hiện các giải pháp linh hoạt, sáng tạo để các huyện và xã 2024 về đích đúng kế hoạch, đến nay 13 xã đang đẩy nhanh tiến độ đầu tư xây dựng và hoàn thành các tiêu chí nông thôn mới.

Hiện nay, vướng mắc lớn nhất của các xã là vướng quy hoạch boxit.

2. Về giao vốn NTM và giải ngân vốn đầu tư công 6 tháng đầu năm 2024:

a) Về giao và giải ngân vốn đầu tư công

- UBND tỉnh giao vốn nông thôn mới TW hỗ trợ và cấp tỉnh đối ứng năm 2024 tổng cộng gồm 310.760 triệu đồng vào ngày 01/04/2024. Trong đó, vốn TW hỗ trợ là 151.760 triệu đồng và ngân sách tỉnh đối ứng là 159.000 triệu đồng. Phân theo nhiệm vụ, vốn mua xi măng tập trung là 44.850 triệu đồng, vốn cho xã NTM là 225.181 triệu đồng, vốn cho huyện NTM là 31.238 triệu đồng và Hoàn trả chương trình NTM là 8.691 triệu đồng. Đến nay đa số các huyện đã giao chi tiết toàn phần hoặc một phần. Riêng TX Bình Long và H. Bù Đốp chưa giao chi tiết.

- Số liệu giải ngân ước 6 tháng đầu năm là 19,8%. Các huyện đã có số liệu giải ngân là Hớn Quản, Lộc Ninh, Phú Riềng. Các huyện còn lại chưa có số liệu giải ngân.

b) Nguyên nhân của việc thực hiện chỉ tiêu và giải ngân vốn chậm:

- Chủ quan:

+ Chưa thực hiện giao vốn sớm: đến ngày 01/04/2024 mới có quyết định giao vốn;

+ Cơ chế hòa vốn trong cùng chương trình của từng địa phương và hòa vốn giữa các chương trình MTQG theo nghị quyết 111/2024/QH15 của Quốc hội chưa được hướng dẫn cụ thể.

+ Những tháng đầu năm các địa phương, chủ đầu tư (điển hình như Văn phòng điều phối) tập trung thực hiện vốn 2023 được phép kéo dài sang 2024, nên chưa đạt trọng tâm vào đẩy mạnh giải ngân vốn 2024.

- Khách quan:

+ Nông thôn mới hiện nay tập trung ở những xã khó khăn, xã đặc biệt khó khăn nơi mà xuất phát điểm về tự nhiên và xã hội thấp dẫn đến việc huy động nguồn lực để cùng với nguồn ngân sách để thực hiện là khó khăn.

+ Một số xã (điển hình như xã Phú Văn, Nghĩa Bình, Đồng Nai) phấn đấu về đích nhưng do vướng là quy hoạch lâm nghiệp và quy hoạch khoáng sản nên chưa thực hiện được.

+ Mặt khác xuất phát điểm của tỉnh ta thấp so với mặt bằng tiêu chí yêu cầu. Là tỉnh khó khăn nhất khu vực Đông Nam Bộ nhưng bộ tiêu chí chúng ta phải đạt là mức đạt của Đông Nam bộ.

3. Trách nhiệm:

- Sở Nông nghiệp & PTNT, Văn phòng Nông thôn mới: cơ quan thường trực chương trình của tỉnh, là cơ quan giúp việc cho BCĐ tỉnh về chương trình NTM nên ngay từ đầu năm đã cụ thể hóa các chỉ đạo của TW và tỉnh; kiểm tra và đôn đốc các chủ đầu tư giải ngân vốn NTM được giao.

- Trách nhiệm của Chủ đầu tư: Chủ đầu tư, chủ tài khoản là người được giao vốn. Do vậy, phải xác định việc giải ngân vốn đầu tư công sao cho nhanh và đúng quy định hiện hành.

4. Giải pháp:

- Giao vốn sớm: Văn phòng điều phối đã đề xuất giao vốn 2024 từ ngày 20/12/2023 (Công văn 432/VPĐP). Tuy nhiên, đến 01/04/2024 mới được tinh giao chi tiết cho các địa phương. Một trong những lý do là xác định phương án khắc phục kiến nghị của Kiểm toán nhà nước một cách tốt nhất. Những năm tiếp theo Sở Nông nghiệp & PTNT, Văn phòng điều phối tỉnh sẽ tiếp tục đề xuất phân bổ vốn sớm và đeo bám qua trình giao vốn ở tỉnh và phân khai chi tiết ở các địa phương;

- Ưu tiên nguồn lực: Nguồn lực của tỉnh ưu tiên cho NTM ngày càng giảm, cụ thể: năm 2021 là 486 tỷ; năm 2022 là 450 tỷ; năm 2023 là 200 tỷ; 2024 là 159 tỷ, dự kiến 2025 là 150 tỷ. Trong khi yêu cầu bộ tiêu chí huyện NTM thì cao, còn các xã còn lại có mặt bằng thấp.

- Công tác phối hợp: Tăng cường phối hợp với các đơn vị có liên quan để đề xuất hòa vốn theo Nghị quyết 111/2024/QH15.

- Kiểm tra, đôn đốc: Trong 6 tháng đầu năm Văn phòng điều phối đã tổ chức 02 đợt kiểm tra chương trình và đôn đốc đẩy nhanh tiến độ thực hiện và giải ngân. Văn phòng điều phối cũng đã có ít nhất 02 văn bản đôn đốc các đơn vị, địa phương khẩn trương giao chi tiết và giải ngân các nguồn vốn của chương trình; Văn phòng điều phối NTM tỉnh đã đôn đốc 06 lần để các địa phương triển khai nhanh và hoàn thiện hồ sơ trình thẩm tra (cấp huyện hoàn thành/đạt chuẩn) và thẩm định (các xã).

Đến nay, dù các địa phương đã tích cực nhưng tiến độ còn rất chậm. 13 xã phấn đấu về đích năm 2024 đến nay mới có 02 xã (Đồng Tiến và Minh Lập) là đã hoàn thành và được thẩm định đạt 100% tiêu chí, chỉ tiêu, yêu cầu; các xã còn lại đang tiếp tục thực hiện, cá biệt có xã Lộc Phú chưa thực hiện đi thẩm định, đổi chiểu thực địa và kiểm chứng hồ sơ.

- Các chủ đầu tư phải bám sát các quy định hiện hành để đề xuất danh mục và trình tự đầu tư nhằm quá trình triển khai không phát sinh những yếu tố bất lợi thậm chí đổi danh mục. (Ví dụ có một địa phương sau một thời gian triển khai công trình NTM thì mới phát hiện ra danh mục chưa nằm trong kế hoạch sử dụng đất của công trình đó; có địa phương triển khai được một thời gian lại phải thông qua cấp trên bổ sung danh mục vào kế hoạch đầu tư công trung hạn...).

- Các ngành theo chức năng QLNN được giao và quy chế BCĐ, cụ thể hóa các văn bản của TW cho sát điều kiện của tỉnh. Hiện nay các ngành đã hoàn thành tham mưu chi tiết hóa sửa đổi bộ tiêu chí theo Quyết định 211/QĐ-TTg ngày 01/03/2024 của Thủ tướng Chính Phủ, Văn phòng điều phối đã tổng hợp và trình UBND tỉnh ban hành. Văn phòng điều phối cũng đã yêu cầu các ngành theo tiêu chí, địa bàn đi kiểm tra, hướng dẫn các địa phương thực hiện chương trình và giải ngân nguồn vốn (Điển hình là Sở Xây dựng đang đi kiểm tra tiêu chí và địa phương do ngành phụ trách tại huyện Bù Đăng và Lộc Ninh; Sở Văn hóa, Thể thao & Du lịch đang có lịch đi kiểm tra các tiêu chí của ngành văn hóa.).

- Sớm ban hành danh sách huyện, xã phấn đấu về đích năm kế tiếp: Từ tháng 5/2024 Văn phòng điều phối đã có văn bản các gửi các địa phương rà soát đăng ký xã, huyện 2025. Việc xác định xã sớm là một kinh nghiệm làm hay của tỉnh ta và luôn được thực hiện để các ngành, địa phương chủ động xây dựng kế hoạch và bố trí nguồn lực thực hiện.

Trên đây là báo cáo, giải trình về tình hình thực hiện chương trình và giải ngân vốn đầu tư công chương trình NTM năm 2024: xin báo cáo Hội đồng nhân dân, các tổ đại biểu và cử tri. Thường trực chương trình nông thôn mới rất mong nhận được sự quan tâm của các tổ đại biểu và cả hệ thống chính trị để chương trình NTM được thực hiện nhanh hơn và hiệu quả hơn./.

Nơi nhận:

- Tỉnh ủy, HĐND tỉnh;
- CT, các PCT, UBND tỉnh;
- Các tổ đại biểu;
- Các đại biểu;
- Các Sở, ban ngành tỉnh;
- UBND các huyện, thị xã, thành phố;
- Lưu: VT .

GIÁM ĐỐC

Phạm Thụy Luân